

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

U S T A W A

z dnia 30 stycznia 1931 r.

o monopolu zapalczanym.

POSTANOWIENIA OGÓLNE.

Art. 1. (1) Wyrób w kraju, przywóz z zagranicy lub z obszaru W. M. Gdańska oraz wywóz z kraju:

- a) zapalek wszelkiego rodzaju,
- b) pręcików z drzewa, używanych na zapalki,
- c) taśmy drzewnej, używanej na pudełka do zapalek,
- d) gotowych pudełek do zapalek i
- e) zapalniczek oraz ich części zamiennych, z wyjątkiem:

- 1) zapalniczek elektrycznych, umocowanych we wszelkiego rodzaju środkach lokomocji, oraz
- 2) zapalniczek, wyrobionych ze złota i srebra i zaopatrzonych cechą urzędu probierczego,

jest wyłącznym przywilejem Skarbu Państwa (monopolem) i stanowi przedmiot monopolu zapalczanego.

(2) Uprawnienia, przewidziane w ustępie poprzednim, wykonywać będzie Państwowy Monopol Zapalczany, posiadający odrębną osobowość prawną.

(3) Naczelnym Zarządem Państwowego Monopolu Zapalczanego sprawuje Minister Skarbu.

(4) Minister Skarbu określa, jakie przedmioty należy uważać za przedmioty, wyszczególnione w ustępie pierwszym.

Art. 2. (1) Zabrania się wyrobu w kraju, przywozu z zagranicy lub z obszaru W. M. Gdańska, oraz wywozu z kraju, bez zezwolenia Ministra Skarbu, przedmiotów, wymienionych w art. 1, z wyjątkiem zapalniczek elektrycznych, umocowanych we wszelkiego rodzaju środkach lokomocji, oraz zapalniczek, wyrobionych ze złota i srebra.

(2) Zakaz, zawarty w ustępie poprzednim, nie ma zastosowania do przywozu z zagranicy, względnie z obszaru W. M. Gdańska, zapalek i zapalniczek przez podróżnych na osobisty użytek, w ilości, nieprzekraczającej jednak dwóch pudełek zapalek do 75 sztuk zapalek każde i jednej zapalniczki na osobę.

Art. 3. Minister Skarbu określa sposób ustalania cen sprzedaży wyrobów monopolowych, objętych niniejszą ustawą.

Art. 4. (1) Zapalki oraz zapalniczki, objęte monopolem, o ile ustawa nie zawiera w tym względzie odmiennych postanowień, podlegają przy przywozie z zagranicy — opłacie monopolowej, pobieranej w formie dodatku do cła, a przy przywozie z obszaru W. M. Gdańska — opłacie monopolowej, pobieranej w trybie, przepisany dla postępowania przekazowego.

(2) Wysokość opłaty monopolowej ustala się na:

- 268 zł od każdego miliona sztuk zapalek,
- 10 zł od jednej zapalniczki kieszonkowej,
- 25 zł od jednej zapalniczki ściennej lub stolowej.

(3) Odpowiedzialność za opłatę monopolową przy przywozie z zagranicy określa się według przepisów celnych.

(4) Wymiar i orzekanie o obowiązku uiszczenia opłaty monopolowej od zapalek i zapalniczek należy do władz skarbowych.

(5) Opłatę monopolową, nieuiszczoną przy przywozie z zagranicy zapalek i zapalniczek, ściągają się w sposób, ustalony dla ściągania należności celnych.

PODATEK OD ZAPALNICZEK.

Art. 5. Zapalniczki ze złota i srebra, czy też wyrobione na obszarze Rzeczypospolitej, czy też przywiezione z zagranicy lub z obszaru W. M. Gdańska, podlegają podatkowi w wysokości 20 zł od sztuki.

Art. 6. Podatek, przewidziany w art. 5, pobiera się:

- od zapalniczek, wyrobionych na obszarze Rzeczypospolitej — w chwili wypuszczenia ich z miejsca wyrobu do wolnego obrotu,
- od zapalniczek, przywożonych z zagranicy — w chwili odprawy celnej,
- od zapalniczek, przywożonych z obszaru W. M. Gdańska — w chwili zgłoszenia w urzędzie odbiorczym w trybie, przepisany dla postępowania przekazowego.

Art. 7. (1) Pobranie podatku (art. 5), względnie opłaty monopolowej (art. 4), zostanie stwierdzone przez wyciśnięcie znaczka podatkowego na zapalniczkę. Zapalniczki, niezaopatrzone znaczkiem podatkowym, nie są dopuszczone do obrotu.

(2) Znaczek podatkowy nie będzie wyciskany jedynie na zapalniczkach, przywożonych z zagranicy przez podróżnych na osobisty użytek (art. 2 ust. 2); w tych wypadkach kwit na uiszczenie podatku, względnie opłaty monopolowej, zastępuje znaczek podatkowy.

Art. 8. Wolne są od podatku:

- Zapalniczki elektryczne, umocowane we wszelkiego rodzaju środkach lokomocji,
- wszelkie zapalniczki, wywożone zagranicę lub do obszaru W. M. Gdańska.

KONTROLA SKARBOWA.

Art. 9. (1) Wyrób, sprzedaż i wywóz przedmiotów, objętych monopolem zapalczanym (art. 1 ust. 1), oraz zapalniczek ze złota i srebra (art. 5) i elektrycznych zapalniczek, wymienionych w art. 8 pkt. 1, podlega kontroli skarbowej. Odpowiednie zgłoszenia do władzy skarbowej są wolne od opłaty stemplowej.

(2) Warunki i sposób wykonywania kontroli ustala Minister Skarbu w drodze rozporządzenia.

Art. 10. Na każdym opakowaniu zapalek monopolowych, przeznaczonych na sprzedaż w kraju, musi być umieszczony stosowny napis i tylko takie zapalki mogą być dopuszczone do obrotu na obszarze Rzeczypospolitej.

WPROWADZENIE I EKSPLOATACJA MONOPOLU.

Art. 11. (1) Osoby, które w dniu ogłoszenia ustawy niniejszej posiadają na obszarze Rzeczypospolitej przedsiębiorstwa wyrobu:

- zapalniczek,
- pręcików z drzewa, używanych do wyrobu zapalek,
- taśmy drzewnej, używanej do wyrobu pudełek do zapalek, oraz

4) gotowych pudełek do zapalek, są obowiązane donieść o tem w ciągu 30 dni od dnia ogłoszenia ustawy niniejszej właściwemu urzędowi skarbowemu akcyz i monopolów państwowych.

(2) W doniesieniu należy podać:

- opis lokalu fabrycznego, magazynów, maszyn i narzędzi ze wskazaniem ich rodzaju, względnie rozmiarów;

- datę założenia i uruchomienia fabryki;

- ilość i wartość zapalniczek, pręcików z drzewa, taśmy drzewnej, względnie pudełek do zapalek, wyprodukowanych w każdym z ostatnich pięciu lat;
- wartość pozostałych na składzie zapasów gotowych wyrobów (zapalniczki, pręciki, taśma drzewna i pudełka);

- rodzaj wyrobów, produkowanych w przedsiębiorstwie obok zapalniczek, pręcików, taśmy drzewnej, względnie pudełek do zapalek w każdym z ostatnich pięciu lat, oraz wysokość i wartość odnośnej produkcji.

Art. 12. (1) Właściciele istniejących na obszarze Rzeczypospolitej w dniu ogłoszenia niniejszej ustawy przedsiębiorstw wyrobu przedmiotów, objętych monopolem zapalczanym (art. 1 ust. 1), obowiązani są odprzedać Państwowemu Monopolowi Zapalczanemu, który jest obowiązany wykupić wszelkie zapasy powyższych wyrobów oraz służące ze względu na swoje konstrukcyjne przeznaczenie wyłącznie do produkcji tych wyrobów maszyny, narzędzia

i urządzenia, a nadto służące wyłącznie do tej produkcji surowce i półfabrykaty.

(2) Właściciele takichże fabryk, których utrzymanie w ruchu dla potrzeb Państwowego Monopolu Zapalczanego Minister Skarbu uzna za konieczne, obowiązani są odprzedać Państwowemu Monopolowi Zapalczanemu swe fabryki wraz z przynależnościami, niezbędnymi do normalnego prowadzenia produkcji.

(3) Minister Skarbu może w tych przypadkach zarządzić bezzwłoczne objęcie takich fabryk w posiadanie Państwowego Monopolu Zapalczanego z jednoczesnym sporządzeniem opisu przedmiotów, obejmowanych w posiadanie; do opisu należy wezwać właściciela. Decyzja Ministra Skarbu, uznająca konieczność wykupu fabryki i zarządzająca objęciem jej w posiadanie, stanowi tytuł prawny do ujawnienia powyższych zarządzeń we właściwej księdze hipotecznej.

(4) Wykup następuje zasadniczo po cenie ugodzonej. W razie braku zgody co do ceny wykupu następuje wykup po cenie, oznaczonej w sposób przewidziany w art. 13.

Art. 13. (1) Celem ustalenia ceny wykupu (art. 12) ustanowi Minister Skarbu komisję szacunkową. W skład tej komisji wejdzie, prócz przewodniczącego, 4 członków, z których dwóch powoła Minister Skarbu z grona producentów przedmiotów, objętych monopolem zapalczanym, a po jednym z pośród urzędników Ministerstwa Skarbu i Ministerstwa Przemysłu i Handlu. Przewodniczącemu komisji powoła Minister Skarbu.

(2) W razie potrzeby komisja powoła większością głosów rzeczoznawców celem oszacowania wartości przedmiotów wykupu.

(3) Cenę szacunkową ustala komisja większością głosów.

(4) Niezadowoleni z wysokości wynagrodzenia, oznaczonej przez komisję szacunkową, mogą dochodzić reszty wynagrodzenia w drodze sądowej w ciągu 30 dni od dnia doręczenia orzeczenia.

(5) Po ustaleniu ceny szacunkowej przez komisję, o ile nie będzie zawarty dobrowolny akt przewłaszczenia, przepisanie własności nieruchomości nastąpi na podstawie aktu jednostronnego, zeznanego przez przedstawiciela Skarbu, z dołączeniem odpisu orzeczenia komisji szacunkowej i pokwitowania na złożoną do depozytu sądowego sumę szacunkową, ustaloną przez komisję.

(6) Nieruchomość, przepisana w ten sposób na rzecz Państwowego Monopolu Zapalczanego, staje się wolną od wszelkich długów i ciężarów hipotecznych, dla których jako zabezpieczenie służy suma, złożona do depozytu sądowego, o czym będzie wyraźnie zaznaczone w księdze hipotecznej.

(7) Dochodzenie reszty wynagrodzenia w drodze sądowej (ust. 4) nie stanowi przeszkody do przepisania tytułu własności.

Art. 14. Minister Skarbu jest uprawniony, na warunkach przez siebie ustanowionych, do udzielania osobom prywatnym na czas określony pozwolenia na wyrób zapalniczek objętych monopolem,

precyków z drzewa, taśmy drzewnej, względnie pudełek do zapalek na rzecz Państwowego Monopolu Zapalczanego.

Art. 15. Upoważnia się Ministra Skarbu do oddania eksploatacji Państwowego Monopolu Zapalczanego w dzierżawę.

Art. 16. W razie wydzierżawienia Minister Skarbu będzie władny:

1) sprzedać dzierżawcy fabryki zapalek oraz urządzenia, które podlegały przymusowemu wykupowi na rzecz Skarbu Państwa na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. o monopole zapalczanym (Dz. U. R. P. Nr. 83, poz. 561), w brzmieniu, nadanem rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 4 marca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 20, poz. 151), jak również objekty, podlegające wykupowi na podstawie niniejszej ustawy, atoli z zastrzeżeniem, że po upływie okresu dzierżawy wszystkie stanowiące własność dzierżawcy fabryki zapalek i zapalniczek, służące do eksploatacji Państwowego Monopolu Zapalczanego, wraz z gruntami, całkowitem urządzeniem, budynkami, magazynami i innymi przynależnościami, przechodzą bezpłatnie i bez żadnego odszkodowania na własność Skarbu Państwa, wolne od jakichkolwiek obciążeń, w stanie dobrym i technicznie zdającym do użytku tak, aby zapotrzebowanie krajowe mogło być wówczas przy ich pomocy w pełni zaspokojone,

2) zgodzić się na poddanie rozstrzygnięciu sądu polubownego wszelkich sporów Skarbu Państwa z dzierżawcą z tytułu stosunku dzierżawnego — i z osobami, poręczającymi spełnienie obowiązków dzierżawnych — z tytułu tej rękojmi,

3) unoważnić dzierżawcę do bezpośredniego nabycia od dotychczasowych właścicieli surowców, półfabrykatów, maszyn, narzędzi i urządzeń, do których wykupu Państwowy Monopol Zapalczany jest obowiązany w myśl art. 12, tudzież fabryk, wymienionych w art. 12 ust. 2,

4) wyrazić zgodę, aby przy ustaleniu ceny wykupu fabryk precyków z drzewa do zapalek i fabryk zapalniczek, oraz przedmiotów, służących do wyrobu zapalniczek, czynności komisji szacunkowej, przewidzianej w art. 13, spełniała komisja szacunkowa, złożona z przedstawicieli: 1) Ministra Skarbu — jako przewodniczącego, 2) dzierżawcy, 3) właściciela wykupywanych przedmiotów.

Art. 17. W razie wydzierżawienia monopole zapalczanego upoważnia się Ministra Skarbu do zapewnienia dzierżawcy na czas trwania umowy:

1) że zapalniczki i ich części zamienne, objęte monopolem zapalczanym, oraz w wyjątkowych wypadkach zapalki, sprowadzane przez dzierżawcę z zagranicy na potrzeby monopole, będą wolne od cła;

2) że dzierżawcy służyć będzie prawo wywozu przedmiotów, objętych monopolem (art. 1 ust. 1), ze zwolnieniem od jakichkolwiek opłat i ceł, z wyjątkiem opłat statystycznych, oraz prawo swobodnego przekazywania walut i dewiz;

3) że w razie wprowadzenia nowych zakazów przywozu na surowce, półfabrykaty, narzędzia i maszyny, potrzebne do wyrobu zapalek, będą udzielane dzierżawcy zezwolenia na przywóz kontyngentów, niezbędnych dla produkcji;

4) że dla maszyn zapalczanych nie będą wprowadzane specjalne pozycje taryfy celnej i że do maszyn sprowadzanych przez dzierżawcę, a służących do eksploatacji Państwowego Monopolu Zapalczanego, będą stosowane takie same ulgi celne, jakie zostaną przyznane któremukolwiek innemu przemysłowi polskiemu na przedmioty, podpadające pod odnośne pozycje taryfy celnej;

5) że przedmioty, objęte monopolem zapalczanym, nie będą obciążone żadnymi akcyzami lub innymi podatkami pośrednimi poza opłatami, przewidzianymi w niniejszej ustawie;

6) że na przemysł zapalczany nie będą nakładane ustawami lub rozporządzeniami z zakresu prawodawstwa administracyjnego, przemysłowego, społecznego i ubezpieczeń społecznych, obowiązki lub ograniczenia bardziej obciążające, niż przewidują lub będą przewidywać odpowiednie przepisy dla innych gałęzi przemysłu chemicznego.

Art. 18. W razie wydzierżawienia monopolu zapalczanego zwalnia się:

1) umowę o dzierżawę Państwowego Monopolu Zapalczanego oraz pisma, stwierdzające tytuły przejścia własności obiektów, wymienionych w art. 16, z wyjątkiem wypadków przeniesienia własności przez dzierżawcę na osoby trzecie — od opłat stemplowych i komunalnych,

2) pozostały przy likwidacji stosunku dzierżawnego majątek likwidacyjny i ewentualne dochody, osiągnięte z tytułu tej likwidacji — od wszelkich podatków państwowych i komunalnych,

3) reklamy, umieszczone na opakowaniu zapalek — od wszelkich podatków i opłat państwowych i komunalnych.

Art. 19. (1) W razie wydzierżawienia monopolu zapalczanego podatki bezpośrednie, przypadające od dzierżawcy w związku z oddaną mu w dzierżawę eksploatacją monopolu zapalczanego, będą pobierane w formie ryczałtu według następujących zasad:

1) ryczałt podatkowy obejmuje państwowe podatki: przemysłowy oraz dochodowy wraz z dodatkami komunalnymi do tych podatków oraz samoistne daniny komunalne, obliczane na podstawie tych podatków,

2) ryczałt ten obejmować będzie także i te państwowe i komunalne podatki bezpośrednie, które będą w przyszłości wprowadzone wzamian, dla uzupełnienia lub obok podatku przemysłowego lub dochodowego, jak również i podatek od majątku, gdyby podatek taki miał być w przyszłości pobierany,

3) ryczałt powyższy nie może być niższy niż 84 zł za każdy milion sztuk zapalek, sprzedanych na potrzeby rynku krajowego, i będzie wpłacany przez dzierżawcę do Skarbu Państwa równocześnie z czynszem dzierżawnym,

4) Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych określa podstawy rozdziału powyższego ryczałtu między Skarb Państwa i związki komunalne.

(2) W związku z postanowieniami artykułu niniejszego dzierżawca nie będzie obowiązany do okazywania, względnie przesyłania władzom skarbowym ksiąg handlowych lub wyciągów z tych ksiąg.

POSTANOWIENIA KARNE.

Art. 20. Naruszenia przepisów ustawy niniejszej ulegają ukaraniu według postanowień ustawy karnej skarbowej z dnia 2 sierpnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 105, poz. 609), której art. 104—111 otrzymują następujące brzmienie:

„Art. 104. Winni bez zezwolenia właściwej władzy wyrobu przedmiotów, objętych monopolem zapalczanym, ulegają karze pieniężnej od stu do pięćdziesięciu tysięcy złotych oraz karze konfiskaty tych przedmiotów.

Art. 105. Winni potajemnego wyprowadzenia zapalek lub zapalniczek z fabryki ulegają karze pieniężnej w wysokości pięciokrotnej, uszczuplonej, względnie narażonej na uszczuplenie, opłaty monopolowej lub podatku, oraz karze konfiskaty zapalek lub zapalniczek.

Winni potajemnego wyprowadzenia z fabryki innych przedmiotów, objętych monopolem zapalczanym, ulegają karze pieniężnej od stu do dwóch tysięcy złotych, oraz karze konfiskaty tych przedmiotów.

Wyprowadzenie uważa się za potajemne, jeśli nastąpiło bez dopełnienia przepisanych warunków.

Art. 106. Winni naruszenia przepisów o obrocie towarowym z zagranicą w związku z przywozem, wywozem lub przewozem przedmiotów, objętych monopolem zapalczanym, ulegają karom, ustanowionym za te naruszenia co do innych towarów (art. 45 i nast.).

Winni naruszenia przepisów o obrocie towarowym z W. M. Gdańskiem w związku z przywozem, wywozem lub przewozem przedmiotów, co do których ustanowiona jest opłata monopolowa lub podatek, ulegają karom wedle art. 132 — 134, zaś co do innych przedmiotów — karze pieniężnej od stu do dwóch tysięcy złotych oraz karze konfiskaty.

Art. 107. Nabywca i osoba, w której posiadaniu ujęto przedmioty, objęte monopolem zapalczanym, względnie podlegające podatkowi, niewątpliwie zagranicznego pochodzenia, ulegają karze stosownie do art. 106 ust. 1, jeśli ujęto je w obiegu handlowym, a strona nie może wykazać, że sprowadzono je do kraju z zachowaniem ustawowych warunków.

Art. 108. Winni posiadania w obrocie handlowym zapalek, na opakowaniu których niema przepisanego oznaczenia, lub też zapalniczek, na których brak przepisanego znaczka podatkowego, ulegają karze stosownie do przepisów art. 105, o ile nie zachodzą warunki, przewidziane w art. 106.

Art. 109. Karom, przewidzianym w art. 105, ulegają również winni usunięcia z transportu przedmiotów, objętych monopolem zapalczanym lub podlegających podatkowi, przeznaczonych urzędownie do wywozu zagranicę.

Art. 110. Winni nieuczynienia zadość obowiązkowi zgłoszenia zapasów przedmiotów, jakie zostały objęte monopolem zapalczanym, ulegają karze pieniężnej w wysokości czterokrotnej ceny zatajonych przedmiotów, oraz karze konfiskaty zatajonej ilości tych przedmiotów.

Winni niezgłoszenia do dodatkowego opodatkowania zapasu zapalniczek ulegają karze pieniężnej w wysokości czterokrotnej uszczuplonej należności, oraz karze konfiskaty zatajonej ilości zapalniczek.

Art. 111. Winni naruszenia innych przepisów w przedmiocie monopolu zapalek i opodatkowania zapalniczek, ulegają karze pieniężnej porządkowej od stu do dwóch tysięcy złotych.

POSTANOWIENIA PRZEJŚCIOWE I KONCOWE.

Art. 21. (1) Aż do czasu wejścia w życie postanowień niniejszej ustawy, ustanawiających monopol wyrobu zapalniczek, podlegają zapalniczki, objęte monopolem zapalczanym, zarówno wyrobione na obszarze Rzeczypospolitej, jako też przywiezione z zagranicy i z obszaru W. M. Gdańska, opłacie podatku w wysokości opłaty monopolowej, określonej w art. 4 z zastosowaniem art 6—9.

(2) Znajdujące się w fabrykach zapalniczki, od których podatek został już opłacony, mogą być wypuszczone do obrotu jedynie po dopłaceniu różnicy pomiędzy opłaconą i nową stopą podatku, oraz po wyciśnięciu na nich nowego znaczka podatkowego.

Art. 22. Wszelkie zapalniczki, znajdujące się w dniu ogłoszenia ustawy niniejszej bądź na składach poza fabrykami, bądź w miejscach sprzedaży, podlegają zgłoszeniu w ciągu dziesięciu dni od dnia ogłoszenia ustawy niniejszej, celem dodatkowego opodatkowania do wysokości opłaty monopolowej, określonej w art. 4, względnie podatku, określonego w art. 5 ustawy niniejszej. Pobranie dodatkowego podatku zostanie stwierdzone przez wyciśnięcie na zapalniczkach nowego znaczka podatkowego.

Art. 23. W okresie od ogłoszenia ustawy niniejszej do wejścia w życie jej postanowień, ustanawiających monopol wyrobu przedmiotów, wyszczególnionych w art. 1 pkt. b - e, zabrania się zakładania nowych przedsiębiorstw, oraz wznawiania produkcji tych przedmiotów bez zezwolenia Ministra Skarbu.

Art. 24. (1) Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Skarbu, zaś co do art. 18 i 19 Ministrowi Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

(2) Upoważnia się Ministra Skarbu do wprowadzenia w życie umowy z dnia 17 listopada 1930 r., zawartej pomiędzy Rządem Rzeczypospolitej i Spółką Akcyjną do Eksploatacji Państwowego Monopolu Zapalczanego w Polsce.

Art. 25. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z wyjątkiem postanowień, usta-

nawiających monopol wyrobu i wywozu zapalniczek i pręcików z drzewa, używanych do wyrobu zapalek, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1932 r. Z dniem ogłoszenia ustawy niniejszej traci moc obowiązującą ustawa z dnia 15 lipca 1925 r. o monopolu zapalczanym (Dz. U. R. P. Nr. 83, poz. 561) oraz wszelkie inne przepisy, sprzeczne z niniejszą ustawą.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów: *W. Sławek*

Kierownik Ministerstwa Skarbu: *Ignacy Matuszewski*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Stawoj Składkowski*

Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski*